

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 54/02

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. apríla 2002 predbežne prerokoval sťažnosť M. N., bytom B., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., ktorou namietal porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, porušenie práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1 a čl. 10 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 2 ods. 3 písm. a) a čl. 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach rozhodnutiami Okresného súdu Bratislava I a Krajského súdu v Bratislave vo veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 15 C 126/00 a na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 15 Co 266/01, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť M. N. v časti, v ktorej namieta porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 8 ods. 1 a čl. 10 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci.

2. Sťažnosť M. N. v časti, v ktorej namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 2 ods. 3 písm. a) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. marca 2002 doručená sťažnosť M. N., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), v ktorej namietal porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, porušenie práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1 a čl. 10 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 2 ods. 3 písm. a) a čl. 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach rozhodnutiami Okresného súdu Bratislava I a Krajského súdu v Bratislave vo veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 15 C 126/00 a na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 15 Co 266/01.

K porušeniu označených základných práv malo dôjsť tým, že všeobecné súdy zamietli žalobu sťažovateľa o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, hoci podľa jeho názoru boli splnené všetky skutkové a zákonné predpoklady na jej priznanie podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Iným súdom nemožno podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozumieť len iný súd v zmysle inštančného postupu v rámci všeobecného súdnictva. To by muselo byť výslovne upravené napríklad tak, že právomoc ústavného súdu vzniká vtedy, ak už nie je možné proti rozhodnutiu, opatreniu alebo inému zásahu všeobecného súdu použiť opravný prostriedok (prípadne riadny opravný prostriedok).

Základným ústavným predpokladom na vznik právomoci ústavného súdu v konaní o sťažnostiach je to, aby o ochrane tvrdeného porušenia základného práva alebo slobody

nerozhodoval iný súd. Tento predpoklad nie je splnený, tak ako sa domnieva sťažovateľ, vyčerpaním riadnych opravných prostriedkov.

Citovaný článok ústavy preto mieri na súd, ktorý v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 ústavy má aj zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody. Ak existuje taký súd, ústavný súd zásadne nie je oprávnený prijať sťažnosť na ďalšie konanie, pretože tomu bráni ústavný princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy.

V tejto súvislosti nemá žiaden ústavný význam, či ide o súd, ktorý koná tak, že proti jeho rozhodnutiu vo veci samej existuje opravný prostriedok (riadny či mimoriadny) alebo je použitie opravných prostriedkov obmedzené (napríklad pri platobných rozkazoch, rozhodnutiach odvolacích súdov a dovolacieho súdu), ba až vylúčené, tak ako to je v konaní o žalobách proti právoplatným rozhodnutiam správnych orgánov v rámci správneho súdnictva (§ 244 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku).

Sťažovateľ sa návrhom na rozhodnutie domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, ku ktorému došlo v občianskoprávnom spore, v osobitnom druhu sporového konania o ochranu osobnosti. O ochrane týchto práv (o jednotlivých nárokoch a ich rozsahu) na základe zákonnej úpravy, ktorá je uvedená v § 11 až 17 Občianskeho zákonníka, rozhoduje výlučne občianskoprávny súd. V rámci rozhodovania o nárokoch vyplývajúcich z porušenia práva na ochranu osobnosti len občianskoprávny súd môže a musí posudzovať okolnosti uvedené v hypotéze § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a vyvodiť z nich záver o tom, či žalobca má a v akom rozsahu alebo nemá právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Ústavný súd je oprávnený posúdiť neústavnosť konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov, t. j. či v konaní pred nimi nedošlo k porušeniu procesnoprávných princípov konania (čl. 46 až 50 ústavy). Táto právomoc ústavného súdu však nie je spojená so vznikom oprávnenia a povinnosti hodnotiť právne názory všeobecných súdov, ku ktorým tieto dospeli na základe výkladu a uplatňovania zákonov, v tomto prípade § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, tak ako sa toho domáha sťažovateľ.

Právomoc občianskoprávneho súdu rozhodovať o náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorá vyplýva z čl. 142 ods. 1 ústavy a § 7 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, nemožno nahradiť alebo v nej pokračovať uplatnením práva na ochranu tohto práva v konaní pred ústavným súdom. Navyše, právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je takým právom súkromnoprávnej povahy, ktoré ani nemá priamu oporu v ústavnej úprave (čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy).

Z toho vyplýva, že o ochrane základného práva podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy rozhoduje v rozsahu zákonných úprav, ktoré sme citovali, všeobecný súd v civilnom procese, a to vylučuje právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Treba súčasne dodať, že v danom prípade sa nedá vyvodiť ani žiadna spojitosť medzi postupom všeobecného súdu (okresného súdu a krajského súdu) a porušením čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, pretože túto spojitosť tvrdí sťažovateľ iba z dôvodu, že nebol úspešný s nárokom na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. A to je tvrdenie, ktoré takúto súvislosť nevytvára a ani vytvoriť nemôže. Všeobecné súdy vykonávaním svojich ústavne vymedzených kompetencií vôbec nezasahovali a ani nemohli zasiahnuť do základného práva podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, pretože sa naopak zaoberali zásahom (porušením) do týchto základných práv, ku ktorému došlo postupom subjektu odlišného od všeobecného súdu. Napriek tomu sťažovateľ stotožnil (postavil na tú istú úroveň) konanie denníka Nový čas, ktorý skutočne zasiahol do jeho základných práv, a postup všeobecných súdov, o ktorom tvrdí, že takisto porušil tie isté základné práva. To je však pojmovo vylúčené.

Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti z dôvodu nedostatku právomoci.

2. Sťažovateľ tvrdí, že bolo porušené jeho právo na riadnu súdnu ochranu, pretože súdy nechránili a negarantovali základné práva sťažovateľa. Podrobnejšie odôvodnenie porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sťažovateľ

neuviedol. Z uvedeného tvrdenia však vyplýva, že právo na riadnu súdnu ochranu sťažovateľ stotožňuje iba s úspechom v jeho občianskoprávnej veci, v ktorej sa domáhal nároku na náhradu nemateriálnej ujmy v peniazoch, hoci sám uvádza, že právo na spravodlivý proces nie je nárokom na úspech v akomkoľvek súdnom konaní.

V ďalšom však uvádza len okolnosti, ktoré zakladajú jeho nárok na náhradu nemateriálnej ujmy vyjadrenej v peniazoch podľa ustanovení Občianskeho zákonníka.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) právo na súdnu ochranu sa nestotožňuje s procesným úspechom, a pretože sťažovateľ netvrdil porušenie ústavnoprocených princípov ovládajúcich občianske súdne konanie (čl. 46 až 51 ústavy) a toto porušenie tak nemohlo byť ani preukázané, ústavný súd dospel k záveru v súlade aj so svojou stabilnou judikatúrou, že sťažnosť je v tejto časti zjavne neopodstatnená.

3. Z dôvodov už uvedených v prvej a druhej časti tohto rozhodnutia bolo treba odmietnuť sťažnosť aj v rozsahu tvrdení o porušení práv podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 8 ods. 1, čl. 10 ods. 2 a čl. 6 ods. 1) a o porušení čl. 2 ods. 3 písm. a) a čl. 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach.